

Seniorů přibývá, lůžek nikoli

Žaneta Dvořáková

Česko stárne a kapacity domovů pro seniory dlouhodobě nestačí. Rodiny jsou tak stále častěji odsouzeny k tomu, zajistit péči o své blízké vlastními silami, případně s pomocí pečovatelské služby.

Z pohledu klienta-seniora se platby za pečovatelské služby cenově příliš neliší od nákladů, které zaplatí v domově. Pro stát je ale jeho pobyt v zařízení mnohem dražší, provoz jednoho lůžka totiž stojí zhruba 65 tisíc měsíčně.

„Obecně nelze konstatovat, která forma péče je pro seniory finančně nejméně nákladná, protože částka vydaná za službu souvisí s mírou spotřebované služby,“ uvedla viceprezidentka Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR (APSS) a ředitelka Domova U Biřičky v Hradci Králové Daniela Lusková.

V Česku žije přes 2,25 milionu lidí starších 65 let. Přibližně 360 tisíc z nich je závislých na péči ostatních, tu z 80 procent zajišťují jejich blízcí.

„Péče o druhé je časově, fyzicky i psychicky velmi náročná a často radikálně omezuje pracovní možnosti. Krátke

úvazky nebo práci opouštíte úplně, což má dopad na příjmy celé rodiny,“ konstatovala Jana Austová Pikardová, manažerka projektu Neviditelní, s tím, že péče rodinných příslušníků se jen těžko přepočítává na konkrétní finanční částky.

Zhruba 90 tisíc seniorů pak využívá profesionální pečovatelské služby, většina z nich v kombinaci s péčí rodiny. Platby za péči, kterou zajišťují pracovníci terénních služeb, se odvíjí od počtu hodin, které pečovatel v domácnosti se seniorem stráví.

Hodinovou sazbu stanovuje vyhláška ministerstva práce a sociálních věcí, k poslední změně došlo v roce 2024. Pokud senior čerpá pečovatelskou službu v rozsahu do 80 hodin měsíčně, platí za ni maximálně 165 korun za hodinu. Při vyšším rozsahu jde maximálně o 145 korun za hodinu.

Hodina péče účtovaná klientovi, tedy 165 korun, představuje při standardním 40hodinovém pracovním týdnu částku 26 400 korun měsíčně.

Mediánová mzda terénních pečovatelů dosahovala podle Informačního systému

360 tisíc lidí je závislých na péči.

o průměrném výdělku, který zpracovává společnost Trexima, v loňském roce přibližně 36 900 korun hrubého měsíčně. Znamená to, že peníze získané od klientů nepokrývají ani mzdové náklady na zaměstnance.

Soukromí pečovatelé si výši úhrady za domácí péči určují sami. Ani v jejich případech ale nejde o přemrštěné částky, průměrně se podle údajů APSS jedná o 187 korun za hodinu.

Hlavním zdrojem, ze kterého seniři služby platí, je vedle starobního důchodu příspěvek na péči. Ten stát vyplácí lidem závislým na pomoci druhé osoby. Jeho výše se odvíjí od stupně závislosti. U seniorů se nejčastěji jedná

o středně těžkou až těžkou závislost (potřeba pomoci například s vařením, oblékáním nebo hygienou). Mají tak nárok na 8 200 až 14 800 korun měsíčně.

Desítky tisíc měsíčně

V domovech pro seniory nebo v domovech se zvláštním režimem žije podle údajů Českého statistického úřadu přibližně 60 tisíc lidí.

Ve veřejných a církevních domovech se měsíční úhrada pohybuje mezi 16 a 18 tisíci korunami, na místo se ale v některých regionech čeká i několik let. Soukromé domovy nabízejí přijetí v řádech týdnů až měsíců, jejich ceny začínají na 25 tisících korunách měsíčně.

Provoz jednoho lůžka v domově pro seniory stojí podle APSS asi 65 tisíc korun měsíčně. Částka, kterou klient platí, tak nepokrývá náklady a musí ji dofinancovat stát, kraje a obce.

Legislativa zároveň stanovuje, že seniři v zařízeních nemohou přijít o celý svůj měsíční příjem. Po zaplacení ubytování a stravy jim musí zůstat alespoň 15 procent důchodu. Pokud by to-

mu tak nebylo, musí poskytovatel výši úhrady snížit. V praxi to mnohdy funguje tak, že se provozovatelé dohodnou na finanční spoluúčasti s rodinou.

Nákladná je i samotná výstavba zařízení. Vybudování jednoho lůžka stojí 2,5 až 5 milionů korun, tisícovka nových lůžek tak představuje investici až pět miliard korun.

Právě vysoké investiční náklady jsou jedním z důvodů, proč nové domovy přibývají pomalu. „K vybudování dostatečných nových kapacit určitě nebudou stačit evropské zdroje, ale ani národní. Bavíme se o desítkách miliard. Je nezbytné zapojit i soukromý sektor,“ doplnil prezident APSS ČR Jiří Horecký.

Odborníci upozorňují, že právě kombinace domácí, terénní a pobytové péče je pro Česko prakticky jedinou šancí, jak rychle stárnutí populace zvládnout. „Současná společnost musí přijmout fakt, že rodiny se musí na péči o svého starého člena podílet. A je třeba, aby byly podporovány terénní sociální služby, které rodině pomohou, aby mohla péči sdílet,“ shrnula Lusková.

Střílel kočky, teď stojí před soudem

Radim Vaculík

Bývalý správce státní obory Březka nedaleko Prahy Libor Beníček ve čtvrtek u soudu odmítl, že by během svého působení v oboře týral zvířata, jak tvrdí obžaloba. Připustil, že několik koček zastřelil, ale činil tak prý podle zákona. Kočky totiž podle něj ohrožovaly zvěř chovanou v oboře.

Nechtěl jsem usmrcovat kočky, které byly zjevně označené třeba rolničkou

Libor Beníček, obžalovaný

„Nechtěl jsem usmrcovat kočky, které byly zjevně označené, měly třeba rolničku a byly v něčím vlastnictví. Naopak jsem se je snažil vypustit, a to ve směru z kotce, odkud přišly,“ tvrdil u Okresního soudu Praha-východ Beníček.

„Rád bych řekl, že se necítím vinný a s obžalobou nesouhlasím v celém rozsahu...

Obžalovaný Libor Beníček se svou advokátkou před soudem.

Foto: Radim Vaculík

Kočky, které jsem usmrtil, byly uloveny ze zákona,“ popřel svou vinu Beníček, který naopak uvedl, že mu předložené zveřejnění případu zničilo pracovní život.

Obžaloba však tvrdí, že Beníček v letech 2022 až 2024 v postavení správce obory a mysliveckého hospodáře ve třech případech týral kočky domácí, které už byly ve stresu z polapení do pastí.

Státní zástupce u soudu uvedl, že Beníček do dvou koček strkal klacíkem, čímž ještě zvýšil jejich trauma z polapení, jednu z nich pak zastřelil. Viní ho ze zločinu týrání zvířat, za což podle trestního zákoníku hrozí obžalovanému vězení v rozmezí od dvou do šesti let.

Soudní znalec Jiří Harna označil Beníčkovu počínání za „bolestivé, brutální, bezcitné a bezdůvodné. Obžalovaný podle něj jednal s vysokou agresivitou.

Hlavní líčení pokračuje v září slyšením odborníků navržených obhajobou.